

Primary Teachers' Views Concerning the Assessment Methods Used by Them

Kader BİRİNCİ KONUR* and **Barbaros KONUR**

Rize University, Rize, TURKEY

Received: 20.09.2010

Accepted: 29.04.2011

Abstract – Purpose of this study is to determine primary teachers' views about assessment methods which are used by them. Semi-constructed interview which consists of five open-ended questions has been used as data gathering instrument. While the scope of research is the teachers who are teaching in primary schools in Rize, the samples are twenty-five primary schools teachers who were selected from the five schools. In conclusion, teachers are using both traditional assessment methods and alternative assessment methods. But, they don't think that all of the assessment methods which in new curriculum are useful in their school because of lack of time and source. Teachers have used these methods which are changed according to environment conditions. Based on this conclusions, importance should be given to alternative assessment approaches in classes which are given to students in university and information should be presented about how use this assessment methods.

Key words: assessment, formative methods, primary teachers

Summary

Developing of a country in both economic and social areas and maintaining of this development are related to a generation that is trained with a quality education. Reaching contemporary civilization level is only possible with teachers implementing their tasks in a real effective way. In education-teaching process, an important feature which teachers need to have is to possess adequate assessment knowledge and put it into practice. Therefore, assessment has an important role in teaching process. Because, assessment provides feedback for teacher about students' learning in the education-teaching process. The primary education curriculum which was renewed in 2004, is based on constructivist approach. Constructivist approach emphasizes on learning and teaching strategies focusing on student and it takes personal differences into consideration. In this approach, new information that is taken by

---

* Corresponding author: Kader BİRİNCİ KONUR, Assis. Prof. Dr., Department of Elementary Education, Education Faculty, Rize University, Rize, TURKIYE.

E-mail: kaderbirinci@yahoo.com

students is correlated with pre-knowledge and constructed in a personal way. Considering this change of understanding in curriculum, it is figured out that changes are unavoidable in assessment. Because, existing assessment practices are inadequate and ineffective in assessing the students learning. So, valid and reliable measurements aren't provided. Since learning theories are changing, assessment methods should change, too. Because current views of learning emphasis on constructive teaching in schools, assessment systems should be changed to enhance and shape students' learning according to this learning approach. Different assessment methods should be used to determine whether students' learning is a surface learning or not. On account of changing knowledge about learning, reforms should be done in assessment.

Formative assessment is the process of appraising, judging or evaluating students' work or performance and using it to shape and improve their competence. In assessment process, formative assessment is used to contribute to improve students' knowledge and abilities. Formative assessment is an instrument used by teachers in giving feedback to their students as to how they are progressing and how they can improve their learning and understanding during the course of action. It also, helps to modify teaching and learning activities in which both teachers and learners are engaged. Formative assessment is the most efficient way to shape and enhance learning level of students. Formative assessment is an ongoing process which guides teaching and learning process and gives information to teacher about the students' learning. This shows the way related to afterwards step. During this process, feedbacks related to next steps are given by the teacher. These given feedbacks provide information for students to see the gaps between learning goals and their knowledge. Therefore, students improve their works according to these gaps. To sum up, assessment shouldn't be only giving marks to students. It should be seen as a way to enhance and shape students' learning by using these measurement results. This can be done barely with formative assessment. In the schools, especially traditional assessment methods were used before. However, these methods were insufficient to evaluate the students effectively. So, use of alternative assessment methods is necessary to overcome shortages. The aim of this research is to determine primary school teachers' views concerning assessment methods which are used by them.

Methodology

This research is a case study. Semi-constructed interview which consists of five open-ended questions has been used as data gathering instrument. While the data were analyzed,

teachers' answers were put into a table by having done content analysis and sample statements were presented. Three competent people's opinions, related to the prepared open ended questions, were taken. While the population of the research is consisting of the teachers who are teaching in primary schools in RİZE, the samples are consisting of twenty-five primary school teachers who were selected from five schools.

Results and Conclusion

Most of the teachers expressed that they are using performance assessment, multiple-choice questions, matching questions, short-answer questions, portfolio, project, demonstration, peer-assessment, self-assessment, drama, discussion, open-ended questions, matching words, poster. Methods as concept maps, long-answer questions, grading scales (rubric), constructed grid, diagnostic branched trees are used by less number of teachers. The reason why some methods are used rarely is lack of their knowledge about these methods. Because, in the interviews that were done, teachers demanded to be informed about these methods. In conclusion, primary school teachers are using both traditional assessment methods and alternative assessment methods. But, they don't think that all of the assessment methods in new curriculum are useful for their schools because of lack of time and source. Teachers have used these methods which are changed according to the environment conditions. However, it was revealed that teachers don't still have adequate knowledge about alternative assessment methods.

Suggestions

In the lessons which are given to students at university, it should be given importance to alternative assessment approaches. Information should be presented about how to use these assessment methods. Concerning these assessment methods, more implementations should be done in classes rather than just giving theoretical knowledge. This information should be presented in not only postgraduate and PhD lessons but it should be also used in undergraduate lessons. Because, all of the teachers might not have the opportunity to do master or doctorate. Ministry of Education should encourage teachers and provide opportunities to them for their studies like master or doctorate in order to enable them to improve themselves. It may not be the question to remove pre-service teachers' problems about assessment with the lessons given in faculties. Therefore, in-service education courses should be organized for teachers.

İlköğretim Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Metotlarına İlişkin Görüşleri

Kader BİRİNCİ KONUR[†] ve Barbaros KONUR

Rize Üniversitesi, Rize, TÜRKİYE

Makale Gönderme Tarihi: 20.09.2010

Makale Kabul Tarihi: 29.04.2011

Özet – Bu çalışmanın amacı, ilköğretim öğretmenlerinin kullandıkları ölçme değerlendirme metotlarına, biçimlendirici metotlardan faydalanıp faydalanmadıklarına, kullanmadıkları metotlar varsa bunun nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Veri toplama aracı olarak 5 açık uçlu sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Rize’de ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler, örnekleme ise bu okulların 5 tanesinden seçilen 25 öğretmen oluşturmaktadır. Sonuç olarak, öğretmenler geleneksel ölçme ve değerlendirme metotlarının yanında biçimlendirici ölçme ve değerlendirme metotlarından da faydalanmaktadır. Fakat zaman ve kaynak sıkıntısından dolayı bütün biçimlendirici ölçme ve değerlendirme metotlarının okullarında kullanılabilir olduğunu düşünmemektedirler. Metotları öğrenci durumuna ve çevre şartlarına göre üzerinde değişiklik yaparak kullanmakta olduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlara dayalı olarak üniversitelerde okutulan derslerde, biçimlendirici ölçme değerlendirme yaklaşımlarına önem verilmeli ve bu yaklaşımların nasıl kullanılacağına dair bilgilendirme yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: ölçme değerlendirme, biçimlendirici metotlar, ilköğretim öğretmenleri

Giriş

Bir ülkenin hem ekonomik hem sosyal alanda gelişebilmesi ve bu gelişimi sürdürebilmesi, kaliteli bir eğitim sonucu yetiştirilen nesil ile yakından ilişkilidir. Yani, çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak, eğitim-öğretim kurumlarındaki öğretmenlerin görevlerini en iyi şekilde yerine getirmeleriyle gerçekleşir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997). Eğitim, "bireyde istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir." Öğretim ise "belli hedef-davranışlara göre, öğrenmeyi desteklemek üzere, etkinliklerin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesidir" (Senemoğlu, 2000). Bu eğitim öğretim sürecinde öğretmenlerde olması gereken önemli bir özellik, yeterli düzeyde ölçme değerlendirme bilgisine sahip olmak ve bunu uygulamaktır (Daniel ve King, 1998; Gullickson, 1985; Mertler, 1999; Zhang ve Burry-Stock, 2003). Değerlendirmenin yapılması için öncelikle

[†] İletişim: Kader BİRİNCİ KONUR, Yard. Doç. Dr., İlköğretim Bölümü, Eğitim Fakültesi, Rize Üniversitesi, Rize, TÜRKİYE.

E-mail: kaderbirinci@yahoo.com

ölçmenin yapılması gerekir. Bu yüzden ölçme ve değerlendirme, öğretim sürecinde öğrenme ve öğretme kadar önemli bir yere sahiptir. Çünkü ölçme değerlendirme, eğitim öğretim sürecinde öğrencilerin neyi ne kadar öğrendiği ile ilgili öğretmenlere dönüt vermektedir.

Öğrencilerin davranışlarında amaçlanan değişikliklerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin, öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerin eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi için ölçme ve değerlendirmeden yararlanılabilir. Ölçme ve değerlendirme çeşitli şekillerde tanımlanabilir:

Ölçme, bir niteliğin sayısallaştırılması yani bireylerin, olayların ve eşyaların özelliklerinin gözlenip bu gözlem sonuçlarının sayısal olarak ifade edilmesi olarak tanımlanabilir (Kutlu, 2003). Değerlendirme, öğrenci hakkında bilginin toplanması, kayıt edilmesi, yorumlanması ve kullanılması süreci olarak tanımlanabilir (Harlen, Gipps, Broadfoot, ve Nuttall, 1992). Değerlendirme, 2004 Fen ve Teknoloji Öğretim Programı'ndaki tanımıyla, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, eğitimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı, sistematik bir süreçtir (MEB, 2004). Değerlendirme, öğrencilere sadece not vermeyi değil, aynı zamanda öğrencinin geçirdiği süreçleri ve öğrencilerin eksikliklerini görmeyi de amaçlar (Bahar, 2001).

Ülkemizdeki öğrencilerin istedik hedeflere ulaşma düzeylerini belirlemeye yönelik, ulusal düzeyde yapılan araştırma sonuçları (MEB-OBBS, 2007) ve uluslararası düzeyde yapılan PISA, TIMSS ve PIRLS projeleri öğrenme çıktılarının yetersiz olduğunu göstermektedir (MEB-PISA, 2005). Ayrıca ortaöğretime ve yükseköğretime geçişte yapılan OKS ve ÖSS'lerden alınan sonuçlar da çok farklı değildir. Bu araştırma sonuçları, ülkemizde aynı yaş grubundaki öğrencilerin diğer ülkelerdeki akranlarına göre bazı hedeflere ulaşmada yetersiz olduğu yönünde işaretler vermiştir (MEB-PISA, 2005). Öğrencilerimizin, özellikle okul öğrenmelerini günlük yaşamda karşılaştıkları problemlerin çözümünde kullanma bakımından önemli eksiklikleri olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçları ve değişik ülkelerdeki örnek uygulamalar göz önünde bulundurularak, 2005–2006 öğretim yılı itibari ile yeni öğretim programları uygulanmaya başlamıştır.

Yenilenen bu ilköğretim programlarında yapılandırmacı anlayış temel alınmıştır. Yapılandırmacı anlayış, öğrenci merkezli öğrenme ve öğretme stratejilerini vurgulamaktadır. Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alır ve öğrencilerin yeni aldığı bilgileri, sahip oldukları bilgilerle ilişkilendirerek kendilerine özgü biçimde yapılandırdığını vurgular (MEB, 2004). Yapılan çalışmalarda, yapılandırmacı yaklaşımı temel alarak kullanılan değerlendirmelerin öğrencinin öğrenmesine olumlu yönde etkisi olduğu belirtilmektedir (Torrance ve Pryor, 1996; 1998). Programdaki bu anlayış değişikliği göz önüne alındığında,

ölçme ve değerlendirmede de değişim kaçınılmaz hale gelmiştir. Aşağıda, bu değişimin gerekliliği ve faydaları ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

- Var olan ölçme değerlendirme uygulamaları öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirmede yetersiz olduğu için geçerli ve güvenilir ölçme değerlendirme yapılamamaktadır.
- Öğrenme teorileri değiştiği için ölçme değerlendirme metotları da bu bağlamda değişmelidir.
- Okullarda yapılandırmacı yaklaşım temel alındığından öğrencilerin öğrenmesini biçimlendirmek için kullanılacak ölçme değerlendirme metotları da bu öğrenme yaklaşımına göre değiştirilmelidir.
- Öğrencilerin öğrenmesinin yüzeysel olup olmadığının belirlenmesi için farklı ölçme değerlendirme metotları kullanılmalıdır.
- Öğrenme hakkındaki bilgiler sürekli değiştiği için ölçme değerlendirmede de yenilikler yapılmalıdır.

Bu gerekçelere paralel olarak Erkan ve Gömleksiz' de (2008; s.198), eğitim öğretim etkinliklerinde yapılandırmacı yaklaşıma bağlı olarak bütüncül öğretim ilkesinin benimsenmesiyle ölçme değerlendirme uygulamalarında da bu yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Artık öğrencilerin bir problemi çözme becerisinin kazanılıp kazanılmadığını ölçmek için geleneksel ölçme değerlendirme araçları yetersiz olup bununla beraber amaca uygun farklı ölçme değerlendirme araçlarını da işe koşmanın zorunlu hale geldiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin öğrencileri değerlendirmesinin çok çeşitli amaçları vardır. Bunların arasında en önemli ve temel amaç “öğrencinin öğrenmesine katkısı” olarak verilir. Bu temel amacı yerine getirebilmek için, biçimlendirici ölçme değerlendirme kullanılması önerilmektedir (Black, 1998; Gipps, 1994; Torrance ve Pryor, 1998).

Biçimlendirici ölçme değerlendirme, öğrencilerin performansını değerlendirme ve bu değerlendirmeyi öğrenmelerine yön vermek ve anlamalarını artırmak için kullanma sürecidir (Tunstall ve Gipps, 1996). Biçimlendirici ölçme değerlendirme, öğretmenin öğrenciyi değerlendirme sürecini, öğrencinin bilgi ve becerisini geliştirecek, öğrenmesine katkıda bulunacak şekilde kullanmasıdır (Sadler, 1989). Biçimlendirici ölçme değerlendirme, öğrencilerin öğrenme seviyesini ölçmek için kullanılan en etkili yoldur. Hem öğretmen hem de öğrencilerle ilgili öğrenim ve öğretim aktivitelerinde onlara yardımcı olur. Ayrıca öğrenme ve öğretime rehber olan, öğrencilerin öğrenimleri hakkında öğretmene bilgi veren bir süreçtir. Bu süreç içerisinde öğretmenler tarafından sonraki adımlarla ilgili dönütler verilir. Verilen bu

dönütler öğrencilerin bilgileri ile öğrenme amaçları arasındaki eksiklikleri görmelerini sağlar ve öğrenciler kendilerini bu eksiklikler yönünde geliştirirler (Assessment Reform Group, 1999; Black, 1993; Black ve Wiliam, 1998a; 1998b; Gipps ve Stobart, 1993; Gipps, 1994).

Ölçme değerlendirme, sadece öğrenciye not verme şeklinde olmamalıdır. Ölçüm sonuçlarını kullanarak öğrencinin öğrenmesini biçimlendirme yolu olarak görülmelidir. Bu da yalnızca biçimlendirici ölçme değerlendirme ile yapılabilir. Okullarda daha önceden özellikle geleneksel ölçme değerlendirme metotları kullanılmaktaydı. Ancak, bu metotlar öğrencilerin iyi bir şekilde değerlendirilmesinde yetersiz kalmaktaydı. Bu yüzden eksiklikleri gidermek için biçimlendirici ölçme değerlendirme metotlarından faydalanılması gerekmektedir. Biçimlendirici ölçme değerlendirmenin öğrenci performansını ölçmede daha geçerli olduğu literatürde de belirtilmektedir (Darling, 1994). Özetle, toplumsal ihtiyaçlardaki değişmeler ve mevcut değerlendirme sisteminin öğrencileri gerçek anlamda değerlendirmekten uzak oluşu, yeni ölçme değerlendirme araç ve yöntemlerinin uygulamaya konulmasını zorunlu hale getirmiştir (Erkan ve Gömleksiz, 2008; s.199).

Bu çalışma kapsamında, ilköğretim öğretmenlerinin ölçme değerlendirme metotlarına ve bu metotların kullanılıp kullanılmadığına ilişkin görüşleri ortaya çıkarılmıştır. Bu amaç altında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Öğretmenler ölçme değerlendirme yaparken hangi metotları kullanıyorlar? Kullanmadıkları ölçme değerlendirme metotları varsa bunların kullanılmamasının nedenleri nelerdir?
2. Öğretmenler ölçme değerlendirme yaparken öğrencilerin performansını nasıl değerlendiriyorlar?
3. Öğretmenler öğrencilerin performansları ile ilgili geribildirimler kullanıyorlar mı?
4. Öğretmenler, biçimlendirici ölçme değerlendirme metotlarının okullarda kullanılabilir olduğunu düşünüyorlar mı?
5. Öğretmenlerin kendilerinin geliştirip uyguladığı ölçme değerlendirme metotları var mıdır?

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Rize’ de ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler, örnekleme ise bu okulların beş tanesinden seçilen farklı branşlarda 25 öğretmen oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin 12’ si branş öğretmeni (Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler,

Matematik), 13'ü sınıf öğretmenidir. Sınıf öğretmenlerinin de 10'u 4. ve 5.sınıf öğretmeni, sadece 3'ü 1.,2. ve 3. sınıf öğretmenidir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın amacını gerçekleştirmek için özel durum metodolojisi altında veri toplama aracı olarak 5 sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakatta araştırmacı mülakat sorularını mülakata başlamadan önce hazırlar, fakat bireyler ve koşullara bakarak bazı esneklikler sağlayabilir. Araştırmacının asıl görevi, tartışmada sorulan soruların dışına çıkıldığında mülakata katılan bireylerin tartışma konusu üzerinde odaklanmalarını sağlamaktır. Özel bir konuda derinlemesine soru sorma, cevap eksik veya açık değil ise tekrar soru sorarak durumu daha açıklayıcı hale getirip cevapları tamamlama fırsatı sunma bu teknik yardımı ile gerçekleştirilebilir (Çepni, 2005). Hazırlanan açık uçlu sorular alanında uzman 3 kişinin görüşleri alınarak kullanılmıştır.

Uygulama

Çalışmanın örneklemini oluşturan öğretmenlerle kendi okullarında veya fakültede uygun bir zaman ve ortam ayarlanarak mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılırken katılımcıların fikirlerinin dış etkenlerden etkilenmemesi açısından sessiz ve rahatça kendilerini ifade edebilecekleri bir ortamın ayarlanması yoluna gidilmiştir. Görüşmelerde gerekli notlar alınarak mülakat verilerinin kaydı yapılmıştır.

Verilerin Analizi:

Veriler analiz edilirken, öğretmenlerin verdikleri cevaplar içerik analizi yapılarak tablollaştırılmış ve örnek ifadeler verilmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri bir araya getirmek ve bunu okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenlemektir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Bulgular

Veri toplama aracının örnekleme uygulanmasından sonra elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Soru 1: Aşağıdaki ölçme değerlendirme metotlarından hangilerini kullanıyorsunuz? Kullanmadıklarınız varsa sebeplerini yazınız.

Bu soruyla ilgili olarak Tablo 1'e göre, öğretmenlerin çoğu, performans değerlendirme, ürün seçki dosyası (portfolyo), proje, gösteri, drama, poster, grup ve/veya akran değerlendirmesi, kendi kendini değerlendirme, tartışma, çoktan seçmeli sorular, açık uçlu

soru, kısa cevaplı soru, eşleştirmeli testler, kelime ilişkilendirme metotlarını daha çok kullanılmaktadırlar.

Tablo 1. Ölçme Değerlendirme Metotlarını Kullanan Öğretmen Sayısı ve Yüzdesi

Metotlar	Kullanan Öğretmen Sayısı	%
Kısa Cevaplı Sorular	24	96
Performans Değerlendirme	22	88
Tartışma	21	84
Proje	20	80
Gösteri	20	80
Çoktan Seçmeli Sorular	19	76
Açık Uçlu Sorular	19	76
(Ürün seçki dosyası) Portfolyo	18	72
Kelime İlişkilendirme	17	68
Drama	17	68
Poster	17	68
Kendi Kendini Değerlendirme	15	60
Eşleştirmeli Testler	14	56
Grup-Akran Değerlendirmesi	14	56
Kavram Haritaları	11	44
Dereceleme ölçekleri	11	44
Uzun Cevaplı Sınavlar	9	36
Tanılayıcı Dallanmış Ağaç	4	16
Yapılandırılmış Grid	3	12

Kullanılmayan ya da az kullanılan metotlarla ilgili olarak, kavram haritaları, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, uzun cevaplı sorular, dereceleme ölçekleri daha az öğretmen tarafından kullanılmaktadır. Öğretmenlerin ifadelerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö9: *Kullandığım metotlar öğrenciden öğrenciye farklılık göstermektedir. Bazı öğrenciler kavram haritaları hazırlamada güçlük çekmektedir.*

Ö13: *Kullandığım bu metotların faydalı olduğunu düşünüyorum.*

Ö15: *Uzun cevaplı sınavlar sınıf seviyeme uygun değil.*

Ö23: *Farklı metotların bir arada kullanılması daha faydalı olmaktadır.*

Ö25: *Yapılandırılmış grid ve tanılayıcı dallanmış ağaç metotlarını bilmiyorum. O yüzden kullanmıyorum.*

Soru 2: Öğrencilerinizin performansını dönem içinde sürekli değerlendiriyor musunuz?

Bu soruyla ilgili Tablo 2’de öğretmenlerin büyük çoğunluğu (23 kişi) dönem içerisinde belirli zaman aralıklarında sürekli değerlendirmeler yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden bir tanesi 7. ve 8. sınıflarda kitapların müfredata uygun olmaması sebebi ile sadece not verme amacı ile sınavlar uyguladığını belirtmiştir. Diğer bir öğretmende var olan yıllık plandan sapmalar ve süre yetersizlikleri nedeniyle düzenli bir ölçme değerlendirme yapamadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazıları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Sürekli Değerlendirme Yapılması ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Sürekli değerlendirme	Evet (23 kişi)	<p>Ö1: <i>Her ders için belirli zaman aralıklarında öğrencinin performanslarını değerlendiririm.</i></p> <p>Ö6: <i>Dönem içinde öğrencileri takip amacı ile sürekli değerlendirme yaparım.</i></p> <p>Ö13: <i>Anlattığım konuların öğrenilip öğrenilmediğini belirlemek için sürekli değerlendirme yaparım.</i></p> <p>Ö15: <i>Öğrencileri sürekli değerlendiriyorum. Çünkü yeni eğitim yaklaşımının amaçlarından biride sonucun değil de sürecin değerlendirilmesidir.</i></p> <p>Ö20: <i>Okuldan yeni mezun olduğum için sürekli değerlendirme yapıyorum. Okulda bize biçimlendirici ölçme değerlendirmenin ne kadar önemli olduğunu anlatmışlardı.</i></p>
	Hayır (2 kişi)	<p>Ö17: <i>Sadece not verme amacıyla sınavlar uyguluyorum.</i></p> <p>Ö22: <i>Çeşitli sebeplerle düzenli bir ölçme değerlendirme yapamıyorum.</i></p>

Soru 3: Öğrencilerinize performansları ile ilgili geribildirimler veriyor musunuz? Ne zamanlar ve ne şekilde veriyorsunuz? Vermiyorsanız nedenleri nelerdir?

Bu soruyla ilgili olarak öğretmenlerin çoğu, öğrencilere yaptıkları uygulamalarla ilgili zamanında geri bildirimler verdiklerini belirtmişlerdir. Ama daha çok olumlu geribildirimlerin yapıldığı ifade edilmiştir. 1 öğretmen öğrencilerde adaptasyon eksikliğine neden olduğu için geribildirimlerin faydalı olmadığını düşünmektedir. 2 öğretmen ise çok fazla geribildirim kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazıları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Geri Bildirimlerin Kullanılması ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Geri bildirimlerin kullanılması	Evet (22 kişi)	<p>Ö5: Genellikle performans ödevleri ile ilgili geribildirimler veriyorum.</p> <p>Ö6: Yapılan ödev ve davranışların hemen arkasına, olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili geribildirimler veriyorum.</p> <p>Ö9: Öğrencinin, belirlenen hedeflere ulaşmak için uygulanan sürecin neresinde olduğunu görmesi, bilmesi açısından geribildirimler önemli ve gereklidir.</p> <p>Ö14: Geribildirimlerin olmadığı bir değerlendirmenin hiçbir öneminin olmadığını düşünüyorum. Zaman kaybetmeden mutlaka geribildirimler veriyorum.</p> <p>Ö18: Öğrencilere yerinde ve zamanında yıkıcı olmadan, açık ve net geribildirimler vermeye özen gösteriyorum.</p> <p>Ö23: Dönüt olmadan sağlıklı bir iletişim kurmak mümkün değildir. Ders içerisinde de öğrencilerin kendilerini tanımları için yapıcı dönütler veriyorum.</p>
	Hayır (3 kişi)	<p>Ö7: Öğrencilerde adaptasyon eksikliğine neden olduğu için geribildirim faydalı olduğunu düşünmüyorum.</p> <p>Ö10: Çok fazla geribildirim kullanmıyorum.</p>

Soru 4: Yeni müfredata yönelik kitaplardaki ölçme değerlendirme metotlarının okullarınızda kullanılabilir olduğunu düşünüyor musunuz? Düşünmüyorsanız neden?

Tablo 4. Ölçme Değerlendirme Metotlarının Kullanılabilirliği ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Ölçme Değerlendirme Metotlarının Kullanılabilirliği	Evet (10 kişi)	<p>Ö9: Sınıf seviyesine göre uygun olanları kullanıyorum.</p> <p>Ö14: Büyük oranda kullanılabilir olduğunu düşünüyorum ve kullanıyorum.</p> <p>Ö23: Sınıf seviyesi ve dersin içeriğine göre uygun olanlar kullanılabilir.</p>
	Hayır (15 kişi)	<p>Ö7: Tüm metotların kullanılabilir olduğunu düşünmüyorum. Köy okulları ile merkez okullarının aynı metotlarla değerlendirilmesi uygun değildir.</p> <p>Ö11: Metotlar kullanılabilir fakat bazen süre, kaynak sıkıntısı yaşanmaktadır.</p> <p>Ö17: Bu metotlar mevcudu az sınıflar için iyi fakat genel olarak okul şartlarına uygun değil.</p> <p>Ö22: Mevcut ölçme değerlendirme metotlarının hepsinin kullanılabilir olduğunu düşünmüyorum. Çünkü bu formları doldurmak büyük zaman aldığı için öğretmene çok fazla yük oluyor.</p> <p>Ö25: Öğrenci seviyesi uygun olmadığı için metotların hepsi kullanılamamaktadır.</p>

Bu soruyla ilgili olarak, 10 öğretmen yeni öğretim programındaki ölçme değerlendirme metotlarının kullanılabilir olduğunu düşünmektedir. 15 öğretmen, bu yeni metotların öğrenci seviyesi, çevre şartları, zaman yetersizliği gibi nedenlerden dolayı kullanılabilir olmadığını belirtmiştir. Aynı zamanda velilerin de yeni metotlarla ilgili bilgilerinin olmadığından öğrencilere çok yardımcı olamaması durumu da söz konusudur. Öğretmenlerin ifadelerinden bazıları Tablo 4’de verilmiştir.

Soru 5: Bu ölçme değerlendirme metotları dışında kendinizin geliştirdiği uyguladığı metotlar var mı? Açıklar mısınız?

Bu soruyla ilgili olarak 10 öğretmen konulara uygun olarak bazen kendilerine göre bir metot geliştirip uyguladıklarını ifade etmiştir. 15 öğretmen ise var olan metotların yeterli olduğunu düşünerek farklı bir değerlendirme yapmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerinden bazıları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Farklı Metotlarının Kullanılması ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Farklı metotlarının kullanılması	Evet (10 kişi)	<p>Ö4: <i>Ders esnasında konulara uygun olarak kendi metotlarımı kullanıyorum.</i></p> <p>Ö12: <i>Bilinen yöntemleri daha eğlenceli kılan farklı uygulamalarımız var.</i></p> <p>Ö14: <i>Her öğrenci için bir sayfa ayırarak öğrencilerin okudukları kitapların yazarlarının adlarını ve okuma tarihlerini yazıyorum ve karşılıklarına bir değerlendirme ölçeği yapıyorum. Öğrencinin yaptıklarına göre 1-5 arasında puan veriyorum. Dönem sonunda da bu puanların toplamını kullanıyorum.</i></p> <p>Ö21: <i>Konulara bağlı olarak öğrencilerin dikkatini çekebilecek panolar hazırlıyorum.</i></p>
	Hayır (15 kişi)	<p>Ö8: <i>Kendim ayrıca farklı bir uygulama yapmadım. Olan metotlardan faydalaniyorum.</i></p> <p>Ö16: <i>Varolan metotların yeterli olduğunu düşündüğüm için farklı bir değerlendirme yoluna gitmedim.</i></p>

Tartışma ve Sonuç

Yapılandırmacı yaklaşıma göre, eğitim öğretim ortamında öğrencilere çoklu ölçme değerlendirme fırsatları sunulmalıdır. Ölçme değerlendirme için kullanılacak olan soru tipleri çeşitlendirilmeli, geleneksel ölçme değerlendirme metotlarının yanı sıra biçimlendirici ölçme değerlendirme metotları da kullanılmalıdır (Korkmaz, 2004). Biçimlendirici

değerlendirmenin amacı, öğrenciyi öğrenme ortamında destekleyerek performansını uzun süreli takiplerle değerlendirmektir. Biçimlendirici değerlendirmede öğrencilerden araştırma yoluyla veri toplama, analiz etme, yorumlama, etkili bir sunum yapma, deney düzeneği kurma gibi faaliyetler beklenir (Ayas vd., 2005). Böylelikle amaca uygun daha iyi bir değerlendirme yapılması söz konusu olabilir.

Bu çalışmada, ilköğretim öğretmenlerinin sınıflarında sadece geleneksel metotları değil, bunun yanında yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği biçimlendirici ölçme ve değerlendirme metotlarını da kullandıkları belirlenmiştir. Zaten yeni öğretim programında performans değerlendirme, ürün seçki dosyası, proje gibi bazı metotların kesinlikle kullanılması zorunluluğu mevcuttur. Ancak çalışmanın örneklemini oluşturan öğretmenlerin bu ölçme değerlendirme metotları hakkında yine de yeterli bir bilgiye sahip olmadıkları, metodu kullandıkları halde onun ismini bilmedikleri ortaya çıkarılmıştır. Bu sonuç literatürdeki çalışmalarla da paralellik göstermektedir. Gelbal ve Kelecioğlu (2007) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlerin kendilerini en çok geleneksel yöntemler olarak adlandırılan sınav türlerinde yeterli gördükleri, yeterli olunmayan yöntemlerin başında öğrenci değerlendirmesine dayalı yöntemlerin geldiği sonucuna varılmıştır. Anıl ve Acar (2008) tarafından yapılan diğer çalışmada, öğretmenler geleneksel ve alternatif ölçme araçları ile ilgili yeteri kadar bilgi sahibi olmadıklarını, bu araçlarla değerlendirme yapmanın karmaşık olduğunu ve ölçme değerlendirme uzmanına ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Literatürde öğretmenlerin oldukça büyük bir kısmının ölçme ve değerlendirme konusunda kendilerini yetersiz yada eksik bulduklarını gösteren başka çalışmalar da mevcuttur (Bıçak ve Çakan, 2004; Çakan, 2004; Daniel ve King, 1998; Güven, 2001; Temel, 1991; Yanpar, 1992; Sağlam-Arslan, Devecioğlu-Kaymakçı ve Arslan, 2009).

Çalışmada ortaya çıkan başka bir sonuç, öğretmenlerin çoğunun öğrencilerin gelişimlerini takip etmek için sürekli ölçme değerlendirme yapmakta olduğu ve bu süreç içerisinde öğrencilerine geribildirimler verdikleridir. Bu tür çalışma ve gelişmelerle ilgili düzenli olarak öğrencilere ve ilgililere dönütler verilmesi eksikliklerin giderilmesi konusunda öğrencilere daha faydalı olacaktır. Ülkemizde daha önceden yapılan ölçme değerlendirmelerde, genellikle öğrencilerin ezberleme kabiliyetleri ile elde ettikleri bilgi ve eğitim seviyelerini ortaya çıkarılırdı. Bu durumda biçimlendirici ölçme değerlendirmenin öğretmene ve öğrenciye olan katkısı göz ardı edilmekteydi. Halbuki değerlendirme, öğretmenlere öğretimlerinde önemli bir geribildirim sağlamalıdır (Şimşek, 2000).

Ayrıca, ilköğretim öğretmenleri zaman ve kaynak sıkıntısından dolayı tüm metotların okullarında kullanılabilir olduğunu düşünmemektedirler. Literatürde yapılan çalışmalarda sınıfların kalabalık oluşu, zaman yetersizliği ve ölçeklerin hazırlamasının zorluğunu sorun olarak gören öğretmen ifadelerini ortaya çıkaran sonuçlara rastlanmıştır (Acat & Demir, 2007; Anıl ve Acar, 2008; Gelbal ve Kelecioğlu, 2007; Gömleksiz & Bulut, 2007; Sağlam-Arslan vd., 2009). Öğretmenlerin bazı durumlarda metotları öğrenci durumuna ve çevre şartlarına göre üzerinde değişiklik yaparak kullanmakta oldukları sonucu bu çalışmada tespit edilmiştir.

Bu çalışmada Tablo 1'de yüzde olarak en çok kullanılan metotların başında gelen metotlar, Anıl ve Acar (2008)'in çalışmasında öğretmenlerin geleneksel ölçme araçlarından çoktan seçmeli testleri, alternatif ölçme araçlarından ise performans görevlerini sıklıkla kullandıklarının tespit edilmesi sonucu ile paralellik göstermektedir. Yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, dereceleme ölçekleri gibi bazı metotların çok fazla kullanılmamasının sebebi, öğretmenlerin bu metotlar hakkında bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanmaktadır. Çünkü yapılan mülakatta öğretmenler kendilerinin bu metotları tam olarak bilmediklerini ifade ederek, bu konuda bilgilendirilmelerini talep etmişlerdir. Bu araçların nasıl kullanılacağına ve sonuçlarının nasıl değerlendirileceğine ilişkin yeterince uygulamalı örneğin bulunmaması ve öğretmenlere ulaştırılamaması kullanımda güçlük çekilmesinin sebepleri arasında yer alabilir. Çünkü öğretmenler daha çok kendilerini yeterli olarak gördükleri ölçme ve değerlendirme yöntemleri daha sık kullanmaktadırlar (Gelbal ve Kelecioğlu, 2007). Literatürde öğretmenlerin yeni programda yer alan ölçme değerlendirme uygulamaları konusunda problemler yaşadığı, ölçme değerlendirme konusunda eğitim ihtiyacı içinde olduklarını ifade eden çalışmalar mevcuttur (Yapıcı ve Demirdelen, 2007; Gözütok, Akgün ve Karacaoğlu, 2005; Yaşar, Gültekin, Türkkkan, Yıldız ve Girmen, 2005). 1., 2. ve 3. sınıf öğretmenleri de, kavram haritaları ve uzun cevaplı soruları sınıf seviyelerine uygun olmadığı ve zaman alıcı olduğu için kullanamadıklarını belirtmişlerdir. Bu sınıf seviyesinde öğretmen sayısı örnekleme çok fazla olmadığı için bu sonucun çalışmanın genel sonuçlarını etkilemediği düşünülmektedir. Eğitimde kullanılan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin öğretmenler tarafından kullanılabilirliğini ölçmeyi hedefleyen ve bu amaçla öğretmenlere yönelik yapılan başka bir çalışmada, öğretmenlerin ölçme değerlendirme konusunda pek de fazla bir bilgiye sahip olmadıkları, değerlendirmeyi klâsik yöntemlere göre kendilerine özgü yöntemlerle yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır (Balcı ve Tekkaya, 1999; Gelbal ve Kelecioğlu, 2007).

Öneriler

Sonuçlara yönelik öneri olarak, üniversitelerde öğrenim gören öğrencilere verilen derslerde, biçimlendirici ölçme değerlendirme yaklaşımlarına önem verilmeli, bu yaklaşımların nasıl kullanılacağına dair uygulamalı olarak örnekler üzerinden bilgilendirmeler yapılmalıdır. Bu bilgilendirmeye sadece yüksek lisans veya doktora derslerinde değil lisans derslerinde de ağırlık verilmesi gerekir. Çünkü bütün öğretmenlerin yüksek lisans veya doktora yapma fırsatı olmayabilir. Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlere kendilerini geliştirmeleri için yaptıkları yüksek lisans, doktora gibi çalışmalar için teşvik ve olanak sağlamalıdır. Konuların daha iyi anlaşılabilmesi için daha çok uygulamalara yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir. Öğretmen adaylarının ölçme değerlendirmeye yönelik sorunlarının, fakültelerde verilen derslerle tamamen giderilmesi söz konusu olamayabilir. Bu yüzden öğretmenlere Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde, öncelikle ihtiyaç analizi yapılarak bu ihtiyaçlara cevap verebilecek ölçme değerlendirme konusunda uzman kişilerin yönetiminde hizmet-içi eğitim kursları düzenlenmelidir (Güven, 2001; Mertler, 1999; Temel, 1991; Yanpar, 1992).

Kaynaklar

- Acat, B. ve Demir, E. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim programlarındaki değerlendirme süreçlerine ilişkin görüşleri*. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Assessment Reform Group. (1999). *Assessment for Learning: Beyond the Black Box*. Cambridge: University of Cambridge School of Education.
- Anıl, D. ve Acar, M. (2008). Sınıf öğretmenlerinin ölçme değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 44-61.
- Ayas, A., Çepni, S., Akdeniz, A.R., Özmen, H., Yiğit, N. ve Ayvacı, H.Ş. (2005). (Ed.Çepni). *Fen ve teknoloji öğretimi* (4.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bahar, M. (2001). Çoktan seçmeli testlere eleştirel bir yaklaşım ve alternatif metotlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 23-28.
- Balcı, E ve Tekkaya, C. (1999). *Fen eğitiminde ölçme ve değerlendirme yaklaşımları*. Öğretmen Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu. DEÜ-Buca Eğitim Fakültesi, İzmir.

- Bıçak, B. ve Çakan, M. (2004). *Lise öğretmenlerinin sınıf içi ölçme ve değerlendirme uygulamalarına dönük görüşleri*. MEB, Orta Öğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumu, Ankara.
- Black, H. (1993). Assessment: A Scottish Model pps.91-94 in Fairbrother, R, Black, P.J. and Gill, P. (eds.), TAPAS: Teacher Assessment of Pupils: Active Support. King's Education Papers, No.3. London: C.E.S. King's College.
- Black, P. (1998). Testing: friends or foe? Theory and practice of assessment and testing. London: Farmer Press. *British Journal of Educational Studies*.46(3), 340-342.
- Black, P. ve Wiliam, D. (1998a). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education*, 5(1), 7-74.
- Black, P. ve Wiliam, D. (1998b). Inside the black box: raising standards through classroom assessment, Phi Delta Kappan, 80(2),139-148. Aralık 2007'de <http://www.pdkintl.org/kppan/kbla9810.html>. adresinden alınmıştır.
- Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C. (1997). *Genel öğretim metotları*. İstanbul: Öz Eğitim Yayınları.
- Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme uygulamaları ve yeterlik düzeyleri: İlk ve ortaöğretim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 99-114.
- Çepni, S. (2005). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (Genişletilmiş 2.Baskı). Trabzon: Üçyol Kültür Merkezi.
- Daniel, L. G. ve King, D. (1998). A knowledge and use of testing and measurement literacy of elementary and secondary teachers. *Journal of Educational Research*, 91(6), 331-344.
- Darling, H.L. (1994). Setting standarts for students. the case for authentic assessment. *The Educational Forum*, 59, 14-21.
- Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135-145.
- Gipps, C.V. ve Stobart, G. (1993). *Assessment: A teacher's guide to the issues*. London: Hodder & Stoughton.
- Gipps, C.V. (1994). *Beyond testing*. London: The Farmer Press.
- Gömlüksiz, M.N. ve Bulut, İ. (2007). Yeni fen ve teknoloji dersi öğretim programının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 76-88.

- Gözütok, D., Akgün, Ö. E. ve Karacaoğlu, C., (2005). *İlköğretim programlarının öğretmen yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi*. Yeni İlköğretim programlarını değerlendirme sempozyumu, Kayseri.
- Gullickson, A.R. (1985). Student evaluation techniques and their relationship to grade and curriculum. *Journal of Educational Research*, 79(2), 96-100.
- Güven, S. (2001). *Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirmede Kullandıkları Yöntem ve Tekniklerin Belirlenmesi*, 10.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Harlen, W., Gipps, C., Broadfoot, P. ve Nuttall, D. (1992). Assessment and the improvement of education. *The Curriculum Journal*, 3(3), 215-230.
- Korkmaz, H. (2004). *Fen ve teknoloji eğitiminde alternatif değerlendirme yaklaşımları*. Ankara: Yeryüzü Yayınevi.
- Kutlu, Ö. (2003). Cumhuriyetin 80. yılında: Ölçme ve değerlendirme, *Millî Eğitim Dergisi*, 160.
- MEB, (2004). İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi (4–5. Sınıflar) Öğretim Programı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- MEB, (2005). EARGED PISA Projesi 2003 Uygulaması Ulusal Raporu.
- MEB, (2007). EARGED ÖBBS Projesi (Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler) 2005 Uygulama Raporları.
- Mertler, C.A. (1999). Assessing student performance: a descriptive study of the classroom assessment practices of Ohio. *Teachers Education*, 120(2), 285-297.
- Senemoğlu, N. (2000). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sadler, D.R. (1989). Formative assessment and the design of instructional systems. *Instructional Science*, 18, 119-144.
- Sağlam-Arslan, A., Devecioğlu Kaymakçı, Y. ve Arslan, S. (2009). Alternatif ölçme-değerlendirme etkinliklerinde karşılaşılan problemler: Fen ve teknoloji öğretmenleri örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 1-12.
- Şimşek, S. (2000). Fen bilimlerinde değerlendirmenin önemi. *Millî Eğitim Dergisi*, 148, 30-32.
- Temel, A. (1991). Ortaöğretimde ölçme ve değerlendirme sorunları. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 18, 23-27.

- Torrance, H. ve Pryor, J. (1996). Investigating teacher assessment at key stage 1: Methodological problems and emerging issues. *Assessment in Education*, 2(3), 305-320.
- Torrance, H. ve Pryor, J. (1998). *Investigating formative assessment: teaching learning and assessment in the classroom*. Buckingham: Open University Press.
- Tunstall, P. ve Gipps, C. (1996). Teacher feedback to young children in formative assessment: A typology. *British Educational Research Association*, 22(4), 389-404.
- Yanpar, T. (1992). *Ankara ilkokullarındaki ikinci devre öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği ve konu alanlarıyla ilgili eğitim ihtiyaçları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yapıcı, M. ve Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. sınıf programına ilişkin öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 6(2), 204-212.
- Yaşar, Ş., Gültekin, M., Türkkın, B., Yıldız, N. ve Girmen, P. (2005). *Yeni ilköğretim programlarının uygulanmasına ilişkin sınıf öğretmenlerinin hazır bulunuşluk düzeylerinin ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi: Eskişehir ili örneği*. Yeni İlköğretim programlarını değerlendirme sempozyumu, Kayseri.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Zhang, Z. ve Burry-Stock, J.A. (2003). Classroom assessment practices and teachers' self-perceived assessment skills. *Applied Measurement in Education*, 16(4), 323-342.